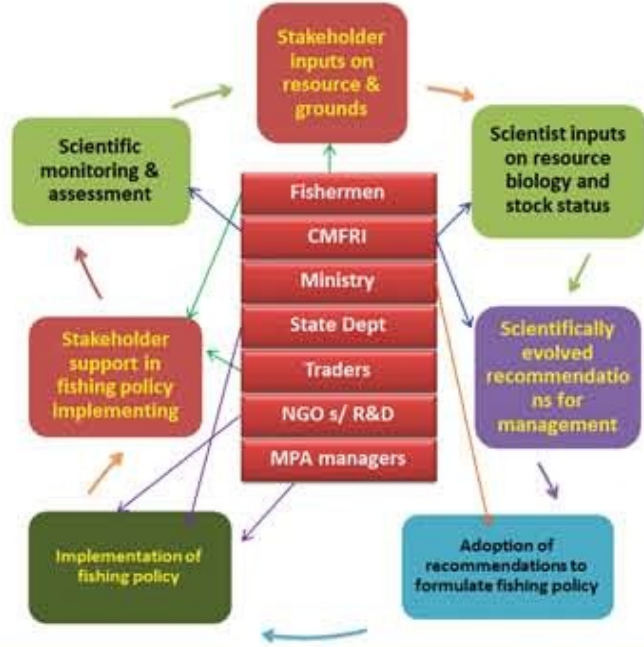

Whale Shark
Whale Shark
(Saptati)

આ પ્રજાતિની કોઈપણ રૂપમાં પકડાશ અને વેપાર કરનારને વાઈલ્ડ લાઈફ પ્રોટેક્શન એક્ટ હેઠળ ત્રણ વર્ષની કેદ અને રૂપિયા ૨૫૦૦૦/- સુધીના દંડની જોગવાઈ છે. આ સંરક્ષિત પ્રજાતિઓને જીવંત અથવા મૃત, જાણતા-અજાણતા પકડાયેલ હોય તો સી.એમ.એફ.આર.આઈ. ના નજીકના કેન્દ્રને જાણ કરવાની રહેશે. દરેક વખતે આ પ્રજાતિઓ ફરી જીવંત દરિયામાં છોડવામાં આવે તેવા સતત પ્રયાસો કરવા જ જોઈએ.

- ૯૭ ટકા શાર્ક પ્રજાતિઓ માનવ જાતને નુકશાન (હાની) ન પહોચાડે તેવી છે તે ચાલો આપણે પણ તેને નુકશાન ન પહોચે એવું કઈક કરીએ.
- તેમને ટકી રહેવા માટે આપણી મદદ અને સંરક્ષણની જરૂર છે.
- તો, ચાલો આ સજીવને દરિયામાં તેનું આધિપત્ય જાળવી રાખવામાં આપણે મદદ કરીએ.
- યાદ રાખો, તેની વસ્તીનું સંરક્ષણ કરી આપણે એક ફળદ્રુપ અને તંદુરસ્ત દરિયાઈ નિવસનતંત્રની જાળવણી માટે ફાળો આપી રહ્યા છીએ.

વધુ માહિતી માટે સંપર્ક કરો
નિદેશક શ્રી

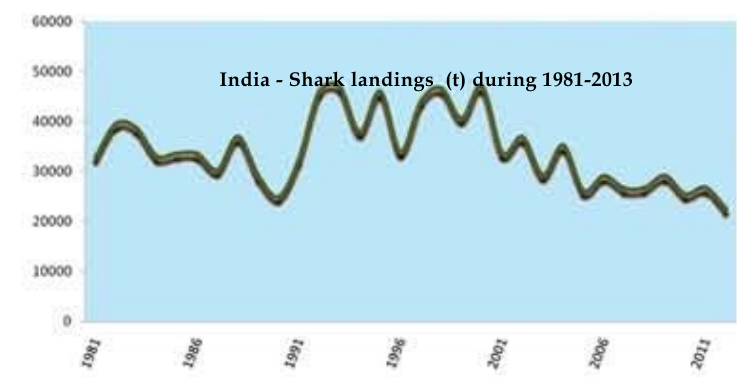
આપણી શાર્ક બચાવો

આપણી શાર્ક બચાવો

કેન્દ્રિય દરિયાઈ મત્સ્યોદ્યોગ સંશોધન સંસ્થા (સી.એમ.એફ.આર.આઈ.) ભારતીય કૃષિ અનુસંધાન પરિષદ પોસ્ટ બોક્ષ નંબર ૧૬૦૩, ઉત્તર અર્નાકુલમ પોસ્ટ ઓફીસ, કોચી-૬૮૨૦૧૮, કેરલા, ભારત પ્રિપેર બાય:
Swatipriyanka Sen Dash, Shoba Joe Kizhakudan, P.U. Zacharia and Sangita A. Bharadiya. Demersal Fisheries Division, CMFRI
Designed by: Abhilash P. R.

કેન્દ્રિય દરિયાઈ મત્સ્યોદ્યોગ સંશોધન સંસ્થા (સી.એમ.એફ.આર.આઈ.) ભારતીય કૃષિ અનુસંધાન પરિષદ પોસ્ટ બોક્ષ નંબર ૧૬૦૩, ઉત્તર અર્નાકુલમ પોસ્ટ ઓફીસ કોચીન - ૬૮૨૦૧૮

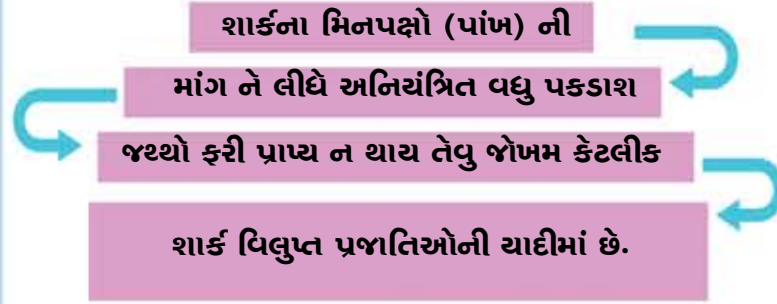
Targettooth saw fish
(Malpe)

શાર્ક વિષે જાણો.

- શાર્ક માછલી દરિયામાં રાજા છે. જે માણસની ઉત્પત્તિ પહેલા થી જ દરિયા પર રાજ કરતી આવે છે.
- બધી કાસ્થી માછલી (બોની ફીશ) માં શાર્ક સૌથી પ્રાચીન માછલી છે.
- તે સમગ્ર વિશ્વના દરિયામાં ૪,૦૦,૦૦૦,૦૦૦ વર્ષ કરતા પણ વધારે સમય થી તરતી જોવા મળે છે.
- માણસની ઉત્પત્તિ ફક્ત ૨૦૦,૦૦૦ વર્ષ પહેલા થયેલ છે.
- શાર્ક ટોચની શિકારી માછલી છે. જેનો દરિયાઈ નિવસનતંત્રની સમતુલા જાળવવામાં મોટો ફાળો છે.
- વિશ્વમાં ૫૦૦ થી પણ વધુ શાર્ક પ્રજાતિઓ દરિયામાં અસ્તિત્વ ધરાવતી હતી.
- આજની તારીખે તેમાંથી ૧૦% પ્રજાતિઓનું જ અસ્તિત્વ ટકવા પામેલ છે.

- મોટા ભાગની શાર્ક લાંબુ આયુષ્ય ધરાવતી અને વિશાળ કદ ની હોય છે.
- તે ધીમી ગતિથી પરિપક્વ થાય છે તથા તેનું પ્રજનન ચક્ર પણ ધીમું છે.
- મોટાભાગની શાર્ક તેના મહત્તમ કદના ૫૦ ટકા કે તેથી વધુ કદ જેટલી થાય ત્યારે પરિપક્વ થાય છે.
- તેની ગર્ભાવધી (ગેસ્ટેસન) ખુબ લાંબી લગભગ એક વર્ષ કે તેથી વધારે હોય છે.
- એક સમયમાં તેનું બચ્ચા આપવાનો જન્મદર ખુબ ઓછો લગભગ ૨ થી ૧૫ જેટલો હોય છે.
- મગરા (શાર્ક) નાશપ્રાય: છે.
- શાર્કનાં મીનપક્ષો (પાંખ) ની માંગને લીધે અનિયંત્રિત વધુ પકડાશ
- જથ્થો ફરી પ્રાપ્ય ન થાય તેવું જોખમ
- કેટલીક શાર્ક વિલુપ્ત પ્રજાતિઓની યાદીમાં છે.

મગરા શાર્ક નાશપ્રાય છે.

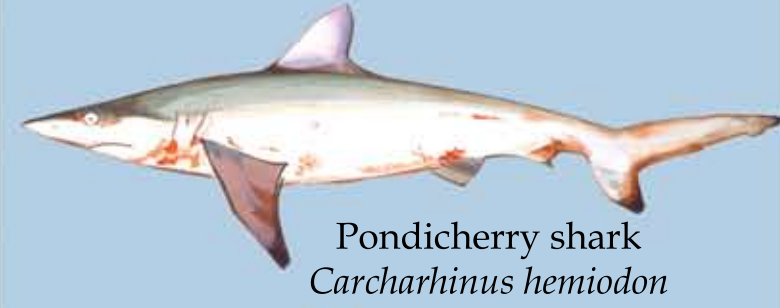

ઘણા મીલીયન વર્ષથી વિલુપ્ત યાદીમાં હોવા છતાં ટકી રહી છે. પરંતુ, હવે તે ફિશિંગ (માછીમારો)નું વધુ દબાણ સહન નહિ કરી શકે.

- IUCN મુજબ શાર્ક, દરિયાઈ નાશપ્રાય: સજીવોમાં સૌથી મોખરે છે.
- એવું તારણ છે કે વૈશ્વિક સ્તરે દરરોજ ૧૦૦ મીલીયન શાર્કને પકડવામાં (મારવામાં) આવે છે.
- તે તેનો ઉચ્ચ વાર્ષિક મૃત્યુદર ને સરભર કરવા જડપથી પ્રજનન કરવામાં પણ સક્ષમ નથી.

એક સમાન નાશપ્રાય: જોડીઓ

બધી શાર્ક માં રેચઝ અને સ્કેટ ખુબ જ નજીકની પ્રજાતિઓ છે જે માનવ દખલગીરીથી સર્જાયેલ રહેઠાણને નુકશાન ત્યાં માછીમારીની અવ્યવસ્થાને લીધે આ બન્નેની પ્રજાતિઓ પર એક સમાન રીતે વસ્તી ઘટવાનો ભય રહેલો છે. ભારત સરકાર ના પર્યાવરણ અને વન મંત્રાલય દ્વારા ૧૦ જેટલી શાર્ક, રેચઝ અને સ્કેટ પ્રજાતિઓનો વાઈલ્ડ લાઈફ પ્રોટેક્શન એક્ટ, ૧૯૭૨ મુજબ શેડ્યુલ - ૧ ની યાદી માં સમાવેશ કરેલ છે. જે મુજબ કોઈ પણ રૂપ માં આ પ્રજાતિઓનો માછીમારી, પકડાશ કે વેપાર કરવો એ ગેરકાયદેસર છે.

Pondicherry shark
Carcharhinus hemiodon

Ganges river shark
Glyphis gangeticus

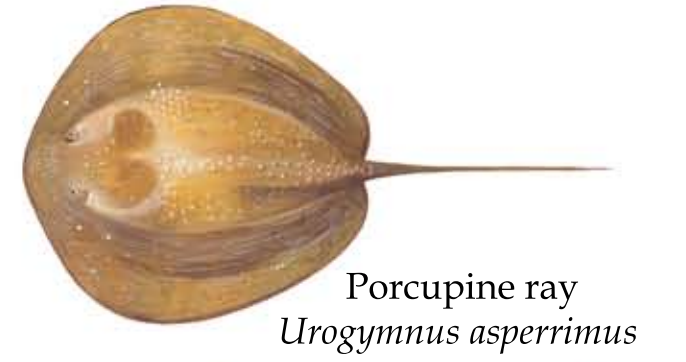
Speartooth shark
Glyphis glyphis

Whale shark
Rhincodon typus

Ganges sting ray
Himantura fluviatilis

Porcupine ray
Urogymnus asperrimus

Giant guitarfish
Rhynchobatus djiddensis

Green sawfish
Pristis zijsron

Largetooth sawfish
Pristis microdon

Knifetooth sawfish
Anoxypristis cuspidata

શાર્ક, રેચઝ અને સ્કેટ પ્રજાતિઓનો વાઈલ્ડ લાઈફ પ્રોટેક્શન એક્ટ, ૧૯૭૨ મુજબ શેડ્યુલ - ૧ ની યાદી માં સમાવેશ કરેલ છે